A°. 1843. N°. 196.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.

WOENSDAG 4 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels *f* 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Van de Servische grenzen, 16 *sept.* De jongste berigten uit Belgrado leveren eene zeer gunstige schildering op van de tweede troonsbestijging van vorst *Alexander Georgewitsch*, welke den 14den dezer maand plaats vond. Volgens dezelve openbaarde zich onder alle klassen eene eenparige vreugde, en de afgevaardigden des lands moeten vooral Belgrado tevreden verlaten hebben. De herinnering aan den vader van den vorst is, zoo als nu duidelijk blijkt, zeer levendig bij het Servische volk gebleven. Men verwacht de eerste besluiten van den vorst, wiens invloedrijkste raadgever natuurlijk de heer *von Lieven* is. Nadat de Russische staatkunde in Servië, om zoo te zeggen, door Europa bekrachtigd is, heeft de heer *von Lieven* de handen vrij bij de aanstaande organisatie der binnenlandsche aangelegenheden van Servië. Zijne eerste poging zal zijn den toestand der boeren aan die in Wallachije gelijk te maken. Wordt deze volvoerd, dan heeft hij de sympathie des volks gewonnen. Eene geheele emancipatie van den boerenstand is eene weldaad voor het land, en daar geene adel, maar slechts zoogenaamde knesen of districtsbestuurders in Servië bestaan, zoo wordt geene zwarigheid uit een uitsluitend bezit des gronds door eenen afzonderlijken stand geboren. De aanhangers van *Obrenowitsch* mogen zeggen, dat Servië thans Russisch wordt, men kan niet ontkennen, dat deze baan voor het land zelf een stap voorwaarts is. Jammer genoeg slechts dat het niet vroeger vrijwillig de baan heeft ingeslagen. Door deze traagheid zullen de drie Donau-vorstendommen nu spoedig een regeringsstelsel bezitten, hetwelk den Russischen invloed alleenheerschend maakt. (*Rh. u. M. Z.*)

DUITSCHLAND.

Wiesbaden, 23 *sept.* De wijnbouw leverde dit jaar alles behalve gunstige vooruitzigten op. Bij de aanhoudend gunstige weersgesteldheid mag men echter hopen, dat men dit jaar toch nog een drinkbaren wijn verkrijgen zal.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 3 *octr.* Men verneemt van eene allezins geloofwaardige zijde, dat Z. Exc. de minister *van Hall* zich alleen met de tijdelijke waarneming van het bestuur van financiën heeft willen belasten, onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat hem die betrekking niet definitief zou worden opgedragen, alsmede dat hij tot geene benoemingen, dan die welke gebiedend voor den loop der zaken noodig worden vereischt, zou behoeven mede te werken.

De geruchten, welke sedert eenige dagen, ten aanzien van die definitive benoeming zijn verspreid, mag men dus veilig, als ongegrond, ten stelligste tegenspreken.

's Gravenhage, 2 *oct.* In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen eene missive van Z. Exc. den minister van financiën *ad interim*, houdende twee wijzigingen in de nog te behandelen hoofdstukken der begrooting, justitie en oorlog, waarbij de post voor de marechaussée van het eerste op het ander hoofdstuk wordt teruggebragt. Ten gevolge van dien worden de sommen van eerstgenoemd hoofdstuk gesteld: over 1844 op *f* 2,447,594 en over 1845 op *f* 2,458,224. Het hoofdstuk van oorlog wordt gebragt over 1844 op *f* 12,458,000 en over 1845 op *f* 12,313,060. Naar deze wijzigingen wordt het totaal der geraamde sommen voor de verschillende hoofdstukken alzoo verminderd met *f* 13,400 over 1844 en met *f* 12,800 over 1845, en daardoor gebragt op *f* 70,[illegible]08,89 voor 1844 en *f* [illegible]69 voor 1845. Deze stukken zullen worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over het IIIde hoofdstuk der begrooting: *Departement van buitenlandsche zaken*.

De heer *van Goltstein* herinnert de bezwaren, welke bij de vorige begrooting reeds over dit hoofdstuk zijn ingebragt. Hij acht de wijziging van de wetgeving op het tarief, bij verdragen, zonder medewerking van de wetgevende magt, ongrondwettig. Hij beäamt niet het stelsel van buitenlandsche staatkunde, door den tijdelijken minister van buitenlandsche zaken ontwikkeld, volgens hetwelk wij eene bloot lijdelijke rol zouden moeten vervullen. Wij behooren door beleid, door eene uitstekende diplomatie te vergoeden, wat ons aan kracht ontbreekt. Wij moeten zoodanig stelsel aannemen, dat wij door een oorlog niet meêgesleept worden. Onze staatkunde moet de toekomst verzekeren. Zij moet ook de voordeelen trachten aan te brengen, welke een gevolg van onze gesteldheid zijn. Wij zijn eene zee- en koloniale mogendheid, geplaatst tegenover eene land-mogendheid, welke als producerend kan worden beschouwd. Beide staten kunnen onderling aan hunne wederzijdsche behoeften voldoen.

Dit is onze gesteldheid tegenover Duitschland. Wij moeten gezegd doel trachten te bereiken, door ons, zoo veel mogelijk, aan het tolverbond aan te sluiten. De diplomatie moet ook trachten het aldaar tegen ons ontstaan vooroordeel en ingenomenheid te doen verdwijnen. Hij beroept zich op de geschiedenis, ten betooge van hetgeen onze diplomatie eenmaal was. Het doet hem leed, dat de tegenwoordige zoo veel te wenschen overlaat, zoo min het oud-Nederlandsch karakter uitdrukt. Hij acht het dus niet te veel gevorderd, indien men verlangt, dat meer geschikte personen, wier lot met dat van Nederland te zamen hangt, onze belangen buiten 's lands mogen behartigen.

De heer *den Tex* stemt het hoog gewigt onzer buitenlandsche aangelegenheden in, en betreurt mede verwikkelingen met Duitschland; hij heeft eene goede verwachting voor onze diplomatie, als hij den staat onzer hoogescholen opmerkt, welke de hoop onzer diplomatie uitmaakt; spreker kan uit de rede van den tijdelijken minister van buitenlandsche zaken niet opmaken, dat Nederland eene expectieve, geheel lijdelijke rol zou moeten vervullen; alleen was, gelooft hij, Z. Exc. bedoeling te zeggen, dat de tijd voorbij is, dat de stem van Nederland, gelijk weleer, met die van magtige volken gelijkelijk opwoog. De tegenwoordige staatkunde van Europa is, dat de voorname mogendheden de hoofdrol hebben. Wij moeten zorgen, dat Nederland behoorlijk vertegenwoordigd worde bij de groote mogendheden, even als bij de naburige natiën en waarmede het eene nauwe betrekking heeft; waar dit mogelijk is, moet Nederland zijnen wettigen invloed uitoefenen. Hij stemt voor de wet.

De heer *van Rechteren* treedt in nieuwe beschouwingen over den staat der geldmiddelen, en toetst daaraan bijzonder de uitgaven voor buitenlandsche zaken; vergeefs heeft men zich gevleid, dat zij, na 1840, eene bezuiniging zouden ondergaan. Men heeft, ook na dien tijd, het standpunt van Nederland uit het oog verloren. Wij moeten ons uitsluitend met de bevordering onzer eigene belangen bezig houden. Het hoofdstuk is nog voor aanzienlijke verminderingen vatbaar. In Rusland hebben wij geen' hoogeren rang, dan minister-resident noodig. Ook de tractementen onzer diplomatieke agenten zijn te hoog. Zij moesten althans niet hooger zijn, dan die der ministers, op wier schouders de geheele last eener portefeuille drukt. — Hij stemt tegen het hoofdstuk.

De heer *Scheers van Harencarspel* ziet in de aanneming van de begrooting den uitslag van elken financiëlen maatregel voor het vervolg. Deze moet ook elke conversie voorafgaan. Aan eene te geldemaking van onze schuldvordering ten laste van België is anders ook niet te denken. Hij gelooft niet, dat die bezuinigingen reeds de uiterste grenzen zou bereikt hebben; zonder dit, zou hij zich bezwaard achten, der natie nieuwe lasten op te leggen. Hij moet, intusschen, erkennen, dat de regering van haren goeden wil ten deze heeft doen blijken. Hij spoort de regering tot krachtige en meerdere bezuinigingen aan. Hij zal evenwel op dit oogenblik niet bedenken, wat nog had moeten geschieden, maar bijzondere inzigten opofferen, ter bevordering van het gemeen overleg. Hij schildert de gunstige gevolgen van eene aanneming der begrooting boven die eener verwerping; rust der gemoederen, toenadering tusschen regering en Kamer, blijder uitzigten voor het vaderland ziet hij daarvan althans te gemoet. Hij zal dan ook aan de meeste wetten zijne toestemming verleenen.

De heeren *Scheers van Harencarspel*, *Cornelis*, *Michiels van Verduynen*, *Luijben*, *Verweij-Mejan*, *van Rosenthal*, *Luzac* en *van Dam van Isselt* hebben achtervolgens over dat ontwerp het woord gevoerd, hetwelk door Z. Exc. den minister van buitenlandsche zaken *ad interim* werd verdedigd.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het *derde* hoofdstuk *aangenomen* met eene meerderheid van 34 tegen 19 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren *Backer*, *Star Busman*, *Snouck Hurgronje*, *Ingenhousz*, *Kniphorst*, *Telting*, *Luijben*, *Buma*, *Enschedé*, *Gockinga*, *van Heeckeren*, *van Hoorn van Burgh*, *van Rijckevorsel*, *van Dappard*, *Cornelis*, *Modderman*, *de Jong van Beek en Donk*, *Mehso*, *Schooneveld*, *Hoeft*, *Dijckmeester*, *van Akerlaken*, *van Bleiswijk*, *Bruwer*, *Wijnoxbergen*, *Sterling*, *Nederburgh*, *van Nes*, *Hinlopen*, *Corver Hooft*, *Repelaer*, *den Tex*, *Cost Jordens*, *Scheers van Harencarspel*, en *Gevers* (34).

Tegen hebben gestemd de heeren *van Rechteren*, *Anemaet*, *Noreel*, *de Man*, *Nedermeijer van Rosenthal*, *Bruce*, *Beelaerts*, *van Sasse van Ysselt*, *Mutsaers*, *Michiels van Verduynen*, *Gouverneur*, *van Dam van Isselt*, *van Panhuys*, *Warin*, *Luzac*, *van Goltstein*, *Petit*, *van Nagell*, en *Verweij-Mejan*.

Z. Exc. de minister van buitenlandsche zaken *ad interim* heeft daarop het woord gevraagd en de meening ontwikkeld, dat de minderheid der vergadering zich thans aan de beslissing van de meerderheid diende te onderwerpen, daar het anders ligt mogelijk zou zijn, dat men hoofdstukken afstemde, waarvan men de noodzakelijkheid en den inhoud goedkeurde. Hierop hebben de heeren, die *tegen* het derde ontwerp gestemd hebben, verklaard, dat zij het gevoelen van den minister volkomen deelden en dat hunne stem over de verdere ontwerpen van den inhoud derzelve zou afhangen.

De heer *van Sasse van Ysselt* verklaart, dat hij blijft volhouden bij de redenen, die hem verpligt hebben, tegen de drie eerste hoofdstukken te stemmen; indien hij nu van zijn stelsel afweek, dan zou hij vreezen door het afstemmen van het eerste hoofdstuk, de kroon gehoond hebben.

Daarna wordt er beraadslaagd over het IVde hoofdstuk, nopens het *departement van justitie*, waaromtrent de beraadslagingen, bij het afzenden van het berigt, voortduurden.

Utrecht, *2 oct.* Men verneemt, dat de korporaal *Aaron Levie, van Os*, bij vonnis van den krijgsraad te Alkmaar wegens moord veroordeeld tot de straf des doods, en welk vonnis door het hoog militaire geregtshof alhier, bij arrest van 14 sept. jl. is bevestigd, verklaard heeft, geene gratie van Z. M. den koning te willen verzoeken, doch dat door zijnen vader een rekwest daartoe dienende is ingezonden.

— Naar men verzekert, zoude Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken belast zijn met het ministerie van buitenlandsche zaken, en zou de daardoor vacerende portefeuille zijn opgedragen aan mr. *S. P. Lipman*. Tot minister van financiën zou benoemd zijn de heer *G. Holtius*.

Tweejarige staats-begrooting, over de jaren 1844—1845. *Algemeen verslag* N°. 2.
(*Vervolg van n°. 392.*)

Hoofdstuk V. Ten aanzien van de begrooting van het departement van binnenlandsche zaken, in het algemeen, is wederde opmerking gemaakt, dat het te bejammeren is, dat men niet tot eene meer eenvoudige organisatie van het departement heeft kunnen geraken, ten gevolge waarvan, met minder centralisatie, meer bezuiniging had kunnen worden verkregen. Men meende, dat op dit hoofdstuk nog aanzienlijke besparingen zouden kunnen worden daargesteld, en beriep zich te dien opzigte op de kosten van het bestuur in de provinciën, waarvan de groote ongelijkheid, naar gevoelen van sommigen, het sprekendst bewijs levert, dat de administratie in sommige gewesten te kostbaar is ingerigt. Bepaaldelijk bleef de meerderheid van gevoelen, dat de administratie der opperhoutvesterij op eenen veel eenvoudiger en minder kostbaren voet behoort te worden ingerigt, waartoe onder anderen in aanmerking zou kunnen komen, of niet de minister zelf opperhoutvester zou kunnen zijn. In allen gevalle werd het tractement van den tegenwoordigen titularis te hoog geacht, en niet in evenredigheid met de functiën aan dien hoofd-ambtenaar opgedragen. In verband met hetgeen daaromtrent in de memorie van beantwoording is gezegd, heeft men het verlangen te kennen gegeven, om mededeeling te ontvangen van de betrekkelijke circulaire des ministers van binnenlandsche zaken, in welke bij de provinciale besturen op de meest mogelijke spaarzaamheid en bezuiniging is aangedrongen. Overigens zij hier nog vermeld, dat ook bij het jongste onderzoek der afdeelingen is gebleken, dat de meerderheid der leden van gevoelen blijft, dat, indien in sommige provinciën het behoud van districts-commissarissen wenschelijk wordt geoordeeld, de bezoldiging dezer ambtenaren uitsluitend ten laste dier provinciën behoort te worden gebragt.

Met opzigt tot de omschrijving van art. 2 der 1ste afdeeling, en de aldaar gebezigde uitdrukking van: *schrijfloon en verder te verleenen belooningen*, gedraagt men zich aan de algemeene aanmerking omtrent den vorm der begrooting en de noodzakelijkheid, om door meerdere splitsing van de artikelen en door eene betere specificatie, de contrôle op de uitgaven, die bij zulke onbepaalde omschrijvingen onmogelijk is, te bevorderen en gemakkelijk te maken.

Hetgeen in de memorie van beantwoording is aangemerkt tot oplossing van de bedenkingen wegens de algemeene lands-drukkerij en de Nederlandsche *Staats-Courant*, heeft de meerderheid geenszins overtuigd van derzelver ongegrondheid. Men verklaarde derhalve daarbij te volharden en het dus alsnog tot de volledige zamenstelling der begrooting voor noodig te houden, dat al de inkomsten dier beide inrigtingen onder de middelen en al de kosten onder de uitgaven uitgetrokken worden.

Ook het antwoord der regering op de bedenkingen nopens de akademie te Delft heeft de groote meerderheid in geenen deele bevredigd. Die meerderheid toch bleef van gevoelen, dat voorzeide akademie niets anders kan beschouwd worden dan als eene rijks-instelling, uit aanmerking eenerdeels, dat dezelve door den minister van binnenlandsche zaken beheerd wordt, en dat aan het hoofd van dezelve personen geplaatst zijn, die voor andere betrekkingen uit 's rijks kas bezoldigd worden; anderdeels, omdat die akademie is ondersteund uit een rijks-fonds en voor een gedeelte althans uit bijdragen uit de Oost-Indische geldmiddelen, en dus uit 's lands penningen wordt bekostigd. Die meerderheid meende dienvolgens, dat de akademie te Delft als geheel gelijksoortige inrigting moet beschouwd worden met de akademie te Breda en het martitiem instituut te Medemblik: en zij bleef derhalve met nadruk aandringen, dat de kosten van de akademie, zoo wel als de inkomsten, bij de wet geregeld en bestemd zullen worden.

Het *VIde en VIIde hoofdstuk* hebben geene aanleiding tot nieuwe bedenkingen gegeven.

Hoofdstuk VIII. Aangezien de regering noodigt heeft geoordeeld, om de inlichtingen betrekkelijk het departement van Marine, welke bij het voorloopig verslag waren gevraagd, niet in memorie van antwoording zelve op te nemen, maar dezelve aan de leden in committé-generaal mede te deelen, heeft men gevolgelijk, in afwachting van die mededeeling, gemeend zich te moeten onthouden, om in eene nadere beoordeeling te treden van de onderwerpen, waartoe de verlangde ophelderingen betrekkelijk waren.

De bedoelde mededeeling, sedert in het committé van den 30sten augustus, geschied zijnde, heeft de minister van marine bij die gelegenheid tevens in de uitvoerige memorie, welke door Z. Exc. aan de Kamer is overgelegd, en gedeeltelijk aan de leden gedrukt zal worden medegedeeld, onderscheidene punten aangeroerd, waarop bij het jongste onderzoek in de afdeelingen bedenkingen waren gevallen, weshalve de centrale afdeeling het niet noodig acht van die bedenkingen bij dit verslag melding te maken, zonder nogtans daarmede in het minste te willen vooruitloopen op het oordeel harer medeleden ten aanzien van de ministeriële antwoorden en solutiën. Zij zal zich derhalve bepalen bij de herinnering, dat onder anderen het punt van de afschaffing van een of meerdere der maritieme etablissementen, hetwelk in alle afdeelingen op nieuw ter sprake was gebragt, in de overgelegde memorie opzettelijk en in het breede door den Minister is behandeld en toegelicht.

Ten slotte zij hier nog vermeld, dat vele hunne bevreeding hebben te kennen gegeven wegens de vermeerdering van den post voor tractementen en het hooge cijfer van de bureau- en locaal-behoeften. Men heeft die beide posten aangevoerd, ten bewijze dat ook nog op dit hoofdstuk, zelfs met behoud van alle bestaande etablissementen, op de uitgaven, wegens de administratie nog veel bezuinigd zou kunnen worden.

Hoofdstuk IX. A. Bij de behandeling van dit hoofdstuk hebben vele leden verklaard, dat, hunnes inziens, de gedane openingen omtrent den staat van 's rijks geldmiddelen geene genoegzame klaarheid over de zaak hadden verspreid, weshalve zij het voor wenschelijk hielden, dat alsnog door de regering, tot aanvulling van vroegere opgaven, de meest mogelijk inlichtingen aan de Kamer mogten gegeven worden.

Vele leden hebben hunne verwondering te kennen gegeven, dat de post voor amortisatie van schuld voor memorie is gebragt, terwijl men nogtans op amortisatie gerekend en uit dien hoofde den post wegens renten van de schuldbekentenissen van het amortisatie-syndicaat voor het jaar 1845 tegen een verlaagd cijfer heeft uitgetrokken. Men oordeelde, dat òf het volle rentebedrag in uitgaaf moest gebragt worden, òf de voor de rentevermindering benoodigde aflossings-som op het artikel wegens amortisatie van schuld uitgetrokken moet worden. Overigens hebben sommige leden opgemerkt, dat het verlaagd cijfer wegens rentebedrag nimmer als bewijs behoorde te worden opgevat, dat zij met de aflossing zelve genoegen hadden genomen.

Onder referte aan den wensch, bij het voorloopig verslag omtrent de voordragt tot regeling van 's rijks openbare schuld aan de regering kenbaar gemaakt, heeft men weder bij deze gelegenheid aangedrongen op eene meer gemakkelijke verkrijgbaarstelling van de schatkistbiljetten in al de provinciën des rijks.

De wijze, waarop de renten van de Belgische inschrijvingen thans alleen in mindering zijn gebragt van het totaal van dit hoofdstuk, werd door vele leden voor minder regelmatig gehouden, die van gevoelen waren, dat er geen aftrek behoorde plaats te hebben, maar het rente-bedrag als rijks-inkomst in de begrooting der middelen behoorde te worden opgenomen.

Blijkens pag. 8 der laatst medegedeelde staatsrekening, was er op 1°. januarij 1842 een kapitaal van f 24,000 4½ pCts. schuldbekentenissen van het amortisatie-syndicaat, als waarde in kas bij het rijk voorhanden. Volgens het gevoelen van vele leden, zoude dat kapitaal behooren afgetrokken te worden van dat, waarover de renten berekend en in uitgaaf zijn voorgedragen. Ook ten aanzien van het op pag. 8 der staatsrekening vermelde kapitaal van domein-losrenten zoude dezelfde aanmerking gelden. Doch met betrekking tot laatstgemeld effect is ook nog opgemerkt, dat daarvan, blijkens dezelfde rekening, eene zekere partij schijnt verkocht te zijn, hetgeen men niet geloofde, dat met de bepalingen der wet van 27 december 1842 is overeen te brengen. In hoeverre dergelijke vervreemdingen aan eene rigtige contrôle onderworpen waren, daaromtrent werd mede door sommige leden twijfel geopperd. (*Vervolg hierna.*)

Letternieuws.

La suppression des Eglises Wallonnes dans les Pays-Bas, *en août* 1843, *discutée par Mr* J. P. AMERSFOORDT, *avocat à* Amsterdam. Prijs *f* 0.50.

Men moet zich in deze dagen over den gang onzer zaken zoo min mogelijk verwonderen. Maar zal het toch den grootsten aanhanger van het *nil mirari* niet vreemd voorkomen, welk denkbeeld van regt er toch wel bestaan moet bij een' minister, die zoo maar in eens afschaft, wat door de grondwet gewaarborgd bestaat. Het besluit over de Waalsche gemeenten moet verwondering wekken. Indien deze zaak nog niet onherstelbaar verloren zij, is het te hopen, dat er drangredenen, maatregelen gebruikt mogen worden door hen, die bij magte zijn dezelve aan te wenden. Maar laat ons dit dan ook overlaten aan hen, die oordeelen kunnen wat doelmatiger is, wat vereischt wordt. De regtvaardigste zaak wordt vaak door eene onhandige, ongepaste verdediging verloren.

Ik heb niet te vergeefs naar eene krachtige poging gewenscht. De heer JAQUES PAUL AMERSFOORDT heeft zich, als advokaat en lid der Waalsche gemeente, genoopt gevoeld dit punt te behandelen. Weest gerust, weduwen en weezen, die heer zal straks, als mensch, zich ook uwer zaken aantrekken. Ter recommandatie heeft ZEd. u, pag. 5 (waarmede dit boek begint), ZEds. adres opgegeven: *Amsterdam*, *Canal des Princes*, *près du Marché occidental*. Nu ja, lezer, ik weet wel, dat gij vraagt, waarom staat dat niet in het Hollandsch? Maar de heer AMERSFOORDT schrijft voor de Waalsche gemeente, en ik wed, dat ZEd. reeds boos genoeg is, dat er te Amsterdam, voor de leden van meergemelde gemeente op de hoeken der straten die namen ook niet in het Fransch gevonden worden.

Bij het lezen van dit boekske, dat strekken moet om 1°. het onregtvaardige; 2°. het schadelijke der suppressie van de Waalsche gemeenten aan te toonen, kan men gemakkelijk deze verdeeling van hetzelve maken, als bevattende: I. zaken, die deze kwestie in het geheel niet raken; deze weder in *a.* zaken den persoon des schrijvers betreffende; *b.* zaken van meer algemeenen aard. II. Zaken, die deze kwestie konden raken en deze in *a.* zaken, waarover heen gestapt wordt en *b.* zaken, die niet aangeroerd worden.

Laten wij beschouwen de hier ons verhaalde zaken, die deze kwestie in het geheel niet raken. Geen gering gedeelte heeft de heer AMERSFOORDT aan zich zelven gewijd. Hiervan dus het eerste onderdeel.

De heer AMERSFOORDT vindt het voor 't publiek wetenswaardig: dat (pag. 8) een zijner voorouders ... jaar in de galeijen geweest is; dat zijn grootvader ... man was en boeken vertaalde, onder anderen, van ... beroemden (?) Zinas; dat zijn vader, professor ... Harderwijk en wel eens in het Fransch preekte ... naderhand professor werd te Franeker. *A propos* ... Franeker krijgt gaauw de minister een' veeg, omdat Z. Exc. voor 13 studenten geen kostbaar athenaeum wilde onderhouden. Verders verhaalt de heer AMERSFOORDT, dat hij een' oom betreurt, die dood is; ... hij op de cathechisatie geweest is bij Ds. TEISSEDRE L'ANGE (pag. 10); dat hij lang gestudeerd heeft ... Waalsche predikanten (pag. 36); dat hij gereisd heeft in Italië, Zwitserland en Frankrijk en veel nut heeft gehad van het Fransch (pag. 10); dat hij van ... kasteel van de prinsen VAN ORANJE nog twee ... torens heeft zien staan (pag. 29); dat hij lang te doen heeft gehad met administrateurs van schatkisten van verschillende landen (pag. 25). ZEd. meent hier ... mede de discussiën van het een of ander ... lesgezelschap of dispuut, want de betrekkingen ... iemand, die een' blaauwen maandag gepromoveerd ... kunnen toch nog zoo uitgebreid niet zijn. Door ... alles moet men heen, maar allemaal nog niets, ... iemand, die er van houdt, allerinteressantst, maar ... komt de slag van den vuurpijl, — de heer AMERSFOORDT maakt verzen. ZEd. heeft in Parijs op een' avond den heer COQUEREL een versje, zelfs *gemaakt* ...

zegd, men heeft dit welwillend aangehoord; dit is sterk, maar ik geloof het, en daarom is de schrijver aangemoedigd een vers hier op te disschen, dat een ieder onverschillig, de te behandelen kwestie geheel vreemd is. Maar nu het er toch staat, moeten wij er u voor bedanken. Ik, ten minste, vind het heel aardig. Wat wilt gij er toch ook weer mede zeggen?

Permitteer mij, mijnheer AMERSFOORDT, dat ik uwe interessante persoon een oogenblik verlaat, om mij even te wenden tot de zaken van meer algemeenen aard, die gij ons mededeeldet en toch geene betrekking hadden op deze kwestie. Gij hebt u zelven in dit boek zoo ingewerkt, dat ik niet twijfel, of ik zal u bij het verdere doorlezen nog wel eens ontmoeten, ik beloof u onderweg te zullen groeten.

Ter genezing van onze nationale pedanterie wordt ons hier verhaald, dat het Hollandsch eene taal is *aux sons rogues et gutturaux* (pag. 7); brrrouwt de heer AMERSFOORDT soms ook, of souffreert ZEd. al te met aan eene permanente verstopping in ZEds. neus? Die beschuldiging voor onze taal is sterk; de heer AMERSFOORDT vertelt ons, dat sints langen tijd de Hollanders zich op de Fransche taal toelegden en dat deze taal reeds vroeg hier te lande, algemeen als de taal der fatsoenlijken beoefend werd. Ik dacht, dat die verwaarloozing van onze moedertaal grootelijks dateerde van de tijden der Fransche revolutie. Mij dunkt, hier hadt gij toch wel van kunnen profiteren, om NAPOLEON nog een douceurtje toe te voegen, die schop kon er nog wel bij, de leeuw is toch dood. Die lafaard! (NAPOLEON wel te verstaan) want hij vlugtte, als hij den slag verloor. (pag. 18) De heer AMERSFOORDT, geeft (pag. 27 volgg.) eene geschiedenis op van het prinsdom Oranje. Hoe komt die hier te pas? Hij zegt, laat ons de zaak wat hooger ophalen; maar wanneer gij eene levensbeschrijving geeft, zult gij dan beginnen te bewijzen, dat de aap de overgang is van den mensch op de andere dieren? De heer AMERSFOORDT zegt, dat hij nog niet overtuigd is van de noodzakelijkheid der bezuinigingen (pag. 31). Dat is nu wat al te ridicuul, dat zal nu de heer ESCHEDÉ niet eens tegenspreken. De heer AMERSFOORDT zegt, dat er andere, betere en nuttigere bezuinigingen te maken zijn, zoo zij gemaakt moeten worden. Dit zal wel waar zijn, maar bewijst dit iets voor of tegen het nut en de regtvaardigheid van deze?

Laten wij nu even beschouwen de II zaken, die deze kwestie konden raken, verdeeld in *a*, waarover heengestapt wordt. De heer AMERSFOORDT stelt zich voor, de kwestie te beantwoorden, of de minister het regt heeft de Waalsche gemeente te supprimeren? Hij noemt hierop 2 artikels, gevonden in de grondwet van 1815, in de tegenwoordige behouden, praat dan wat over koetjes en kalfjes en zegt dan, dat hij niet spreken wil van het regt, dat de Waalsche gemeenten hebben om in stand gehouden te worden, omdat dit toch misschien te vergeefs zou zijn en het buitendien te duidelijk is. Mij dunkt, dat men nog al vrij wel over deze kwestie heenstapt.

b. Zaken die niet aangeroerd worden.

De schrijver wilde onderzoeken of die suppressie in het belang was van het gouvernement (pag. 11 en pag. 26), Z. E. vergeet dit, praat over het huis van Oranje, over Pruissische en Engelsche ambassades te Rome, en zegt eindelijk, dat le pasteur *depouillé* de zaak van het gouvernement niet zal aanhangen. Dit dreigement zal beginnen te werken als die heeren dood zijn, want ik geloof, dat het besluit geen enkelen predikant bij zijn leven *depouilleert*.

Maar genoeg, de heer AMERSFOORDT heeft geschreven, om iets van zich te laten hooren. Hij is hierin geslaagd. De zaak, die hij op zich nam te behandelen, heeft hij voor de zijne verwaarloosd. "Hij moet toegeeflijk maar wachten, tot hij er een ex officio moet verdedigen, dan kan hij aanspraak maken op toegevendheid.

Ingezonden stukken.

Beantwoording van een artikel in den Tijdgenoot, van 31 augustus ll, nº. 35, betrekking hebbende op de brochure bij BROESE te Breda uitgegeven, tegen den "*Oud-Soldaat.*"

(Vervolg van no. 195.)

Wij zullen niet treden in een onderzoek, of de *Oud-Soldaat* gelijk, dan wel ongelijk heeft, als hij voorstaat, of het getal academiën, enz. al dan niet behoort verminderd te worden; uit het oogpunt van bezuiniging, noch ook of er door zamenvoeging van provinciale besturen veel te besparen is, alhoewel wij met hem instemmen, dat het geheel civiel bestuur door het vorig bewind op eene te ruime schaal is ingerigt; maar wij gelooven, dat het verwijt hem door den *Tijdgenoot* gedaan, dat hij het gebrek van vele in den lande heeft, om slechts voor zijnen stand te ijveren, onjuist is, want hij heeft in zijne tabellen zeer ruimschoots bezuinigingen aangegeven, waarvan sommigen doeltreffend, andere te zeer partijdig zijn; maar daarin heeft hij gelijk gehad, dat hij verlangt, dat ook in alle andere vakken van algemeen bestuur en der ambten, ook groote bezuinigingen zullen worden daargesteld, en niet enkel alles, maar op het leger gezocht worde; doch hierop schijnt het publiek en het bestuur, gedrongen door de behoefte aan inkrimping, en door den aandrang der vertegenwoordiging, niet genoeg te letten, en de imkrimpingen grootendeels op het leger te willen gezocht hebben, alsof officieren en soldaten niet even zoo noodig zijn als civiele ambtenaren, welker gezamenlijk aantal de sterkte van het leger op den voet van vrede nog wel ver zal overtreffen, en als men alléén let op de ambtenaren, in rang met officieren gelijkstaande, laatstgenoemder aantal wel 3 à 4-maal te boven gaan zal, met doorgaans nog sterker bezoldigingen; want, volgens de laatste opgaven in het *Handelsblad*, artikel der staatsbegrooting en bezuinigingen op dezelve voor de budjets van 1844 en 1845, ontwaart men, dat op het leger alléén reeds *f* 1,238,460, (op de marine bovendien *f* 300,352) bezuinigd zal worden of reeds is, terwijl op alle andere ministeriën en vakken van algemeen bestuur slechts *f* 815,470 zal worden bespaard, behalve de aanzienlijke bezuinigingen, die nog boven de reeds genoemde op het leger, volgens hetgeen in het publiek nog gezegt wordt, dat daarop in voorslag zijn gebragt en drukken zullen. En, daar in dat groot aantal ambtenaren en bedieningen op verre na de zuinigheid en eenvoudigheid van beheer niet is toegepast, welke het kenmerk waren van het beheer de oude republiek, voor en zoolang na 1795, ten gevolge van het later ingevoerd en nagevolgd heilloos stelsel van zoogenaamde centralisatie, waarin men geen ander doel zien kan, dan om zich aanhangers en onafhankelijke individuën te verschaffen, en van lieverlede op eene listige, maar ook bedekte, wijze, het absolutisme in te voeren, is het ook meer dan tijd, de bezuinigingen in ruimere mate op alle burgerlijke ambten en bedieningen van welken aard ook en meer algemeen toe te passen, dan tot dusverre schijnt te hebben plaats gehad.

Het bovenstaande is alzoo hetgeen wij op den staatkundigen en financiëlen staat van het land, ingeval van eenen oorlog, waaraan hetzelve zoude kunnen blootgesteld of waarin het met der daad gewikkeld konde worden, hebben aan te merken.

Wij zullen nu nog in eenige bijzonderheden treden omtrent de defensie, en den *Tijdgenoot* hierin op den voet volgen.

Indien het noodig is, waaraan wij geenszins twijfelen, dat het *oostelijk-frontier* in staat van defensie gebragt worde, waarom dan, én door den *Oud-Soldaat* én door den *Tijdgenoot*, hem nasprekende, het departement van oorlog van stelselloosheid ten deze beschuldigd? Is het eene zoo gemakkelijke zaak, daarin maar dadelijk tot een besluit te komen? Moeten er niet alvorens projecten en deviesen der aan te leggen werken ontworpen en deze getoetst worden, zelfs ook met betrekking tot de hoegrootheid der som, die jaarlijks daarvoor kan worden besteed: welke werken het eerst dienen verbeterd of nieuw aangelegd te worden; want het geldt hier, indien al niet jaarlijks millioenen, dan toch tonnen schats. En welk verwijt zoude men het departement van oorlog niet doen, indien het de ingeleverde plans en kosten-berekeningen maar overijld, zonder naauwkeurig onderzoek, ter uitvoering deed leggen. En dan ook is de vraag, of de voor die werken benoodigde sommen reeds voorhanden zijn, om er onverwijld over te kunnen beschikken. Het departement van oorlog, welks handelingen zoo zeer op de vingers gezien worden en beperkt, zoude bij te groote drift in den aanleg der verdedigingswerken, weldra een aantal bedillers zien opdagen, voor welker kritiek het zich wachten moet.

In den *Tijdgenoot* pag. 21, beginnende met de woorden: *Er bestaat veel meer gevaar, dat, zoo men niet eenige millioenen weet te besparen, er jaren lang tekorten van ettelijke millioenen zijn zullen, dan waarschijnlijkheid voor eenen vijandelijken aanval*, en eindigende met: *zonder leger zoude het slechts twijfelachtig zijn of wij te gronde zouden gaan*, valt aan te merken, dat, ja, zonder besparing van eenige millioenen, het land hoe langer zoo meer achteruitgaat, maar of het zonder leger slechts twijfelachtig zoude wezen of het te gronde zoude gaan, hierop valt aan te merken, dat de laatste phrase zooveel schijnt te willen zeggen: heeft men geen leger, dan bespaart men zooveel millioenen als het jaarlijks kost; *ergo*, men kan van de schuld amortiseren, ingeval van oorlog tot leeningen op nieuw toevlugt nemen; en om den oorlog te voeren, heeft men immers dan de schutterijen, om achter de *linie van Utrecht de zee-provinciën te verdedigen* en te blijven behouden; dus ook in onze schutterijen zullen wij de legerhoofden en verdere aanvoerders vinden, om den vijand het hoofd te bieden. Wij laten het daar, hoe dan de zaken zouden gaan; een ieder, die onbevooroordeeld redeneert en de geschiedenis kent, zal dat wel zelf beslissen.

De stelling van den *Tijdgenoot* in de daarop volgende paragraaf: *dat, ingeval onze financiële krachten ontoereikend zijn, om al onze verdedigings-middelen in staat van defensie te stellen, men zich dan bepalen moet tot eenige weinige, opdat die volledig in staat van tegenweer mogen zijn*, is maar een halve maatregel; de vijand zal, indien dit aan of nabij de grens is, de meest verdedigbare onaangetast laten, zij zullen hem later wel van zelf in de hand vallen, om de andere des te gemakkelijker te overweldigen, en dieper in het land door te dringen; maar, bedoelt de *Tijdgenoot*, omdat hij met vele anderen van de *linie van Utrecht* zulke groote verwachtingen heeft, eene linie, die dan toch maar *la dernière ressource* is, want, deze op een of ander punt geforceerd, dan zullen de 2 andere bij *Woerden* en *Oudewater*, en van *Zwammerdam* tot *Gouda* hem wel weinig weerstand bieden, bij de ontmoediging der verdedigers en de grondige kennis, die de vijand van de plaatselijke gesteldheid dier oorden bezit, — bedoelt, zeggen wij, de *Tijdgenoot*, dat wij, bij niet genoegzaam bespaarde geldmiddelen buiten staat zijnde om een leger op de been te brengen van 50 à 55 duizend man, om daarmede het Oostelijk frontier te verdedigen, vóór aan de grenzen, men zich dan enkel bepalen moet, om met minder magt de *Utrechtsche linie* te verdedigen, dan heet dat al dadelijk bij de nadering des vijands de 5 *land-provinciën* prijs geven met een groot gedeelte van *Gelderland*, tusschen de groote rivieren, namelijk *de Betuwe, het rijk van Nijmegen*, een gedeelte van *Maaswaal*, welke provinciën eene bevolking tellen van ruim 1,300,000 zielen (1); maar, aanbelangende de defensie der Utrechtsche linie en het oordeel van prins *Maurits* omtrent dezelve; in de *tegenbedenkingen* heeft de schrijver reeds zijne gedachten geuit over hetgeen toen mogelijk was, en als nu, de tijden veranderd zijnde, men op dat zoo hoog in de opinie als onoverwinlijk gesteld punt thans zoo zeer niet meer steunen moet. En dewijl dat zoo is, daarom is het zaak den vijand zoover en zoolang mogelijk door eene krachtige verdediging van dat laatste plegtanker verwijderd te houden; en zulks kan niet anders plaats hebben, dan met eene aan de behoefte ter verdediging geëvenredigde magt, die dan ook *misschien* toelaat, de grens van Vriesland en Groningen door middel van dijkposten te verzekeren, aangezien die posten, indien al niet in linie van defensie met de hoofdmagt, evenwel met haar in eenig verband staan, zoolang de hoofdmagt niet uit hare stelling verdrongen is, terwijl voornoemd verband niet of maar allergebrekkigst bestaat, als men de landsverdediging uit gebrek aan geldmiddelen, om eene genoegzaam sterke armee ter oorlogvoering te kunnen onderhouden, en alles bepaald blijft bij een legertje van 25,000 man, medegerekend de gemobiliseerde schutterijen en 12 millioenen gulden, — zulk een legertje voor de oorlogvoering ongenoegzaam is. Dus in zoodanig geval, en achter *de linie van Utrecht* geeft men de geheele bevolking der 5 land-provinciën zonder slag of stoot aan den vijand prijs, berooft zich van de geld-opbrengsten, oorlogs-bijdragen door vrijwillige giften, geldleeningen en wat des meer is, die dan door de verlatene provinciën den vijand te goed komen, terwijl alle voornoemde lasten door de zee-provinciën alléén moeten bestreden worden. Voorts mist men, hetgeen almede zeer veel beteekent, de levende krachten der conscriptie en schutterijen, welke voornamelijk landprovinciën reeds gesteld hebben, of nog zouden hebben kunnen leveren, als men ze niet verlaten had; want moet men niet billijkerwijze vooronderstellen, dat bij het gemis der

(1) Wij laten Limburg buiten onze berekening en verdediging, als veel beter en gemakkelijker door onze geallieërden dan door ons zelven kunnende en moetende verdedigd worden, terwijl zij daarbij ook meer dan wij een zeer direct belang hebben.

levende krachten, ook bij de achter de *linie van Utrecht* geposteerde, of teruggetrokken manschappen van het leger uit deze provinciën afkomstig, als zij zien, dat men hunne landgenooten, betrekkingen en eigendommen aan den vijand geheel vrijwillig prijs gegeven heeft, zulks hen tot onwil en desertie zal opwekken; en welk vertrouwen kan men hebben op korpsen of gedeelten van dezelve, welker ontevredenheid men heeft geprovoceerd? En dan behoeft de vijand maar door bedreigingen de manschappen en schutterijen uit de zoo geheel aan haar lot overgelaten provinciën, hen nopen tot terugkeer in hunne woonplaatsen, ten einde zoodoende onze verdedigende krachten aanmerkelijk te verzwakken, of wel ons te noodzaken, een gedeelte onzer krachten te moeten bezigen, om de onwillig gewordene in toom te houden, of ten minste gade te slaan. Hoe weinig medewerking men voor de daadwerkelijke verdediging van die 2 gedeelten onzer magt in zulke omstandigheden hebben zal, is tastbaar. Wij zwijgen van de oorlogs-contributiën, welke de vijand in de verlatene provinciën zal kunnen en willen vorderen in geld en goederen, tenzij men hem zoo edelmoedig vond, dat hij, oordeelende nu in het genot te zijn gekomen der reeds zoo zware lasten, welke in gewone tijden die bevolkingen drukken, uit loutere edelmoedigheid dacht, dat geldwinstje is een buitenkansje, waartoe wij zonder de minste offers zijn gekomen, laat ons daarmede tevreden zijn, en, door den druk der lasten niet nog te verzwaren, ons vrienden in stede van vijanden maken; wie weet, of bij den vrede die ons zonder slag of stoot ingeruimde landen met ons, en onze verbondenen zullen verblijven, laat ons door van de bevolkingen niet meer te eischen, dan zij aan het haar verlaten hebbend bestuur gaven, terwijl wij van het oogenblik der inbezitname tot aan de beslissing van hun toekomstig lot haar reeds stilzwijgend hebben ontheven van de verpligting, om soldaten te leveren, hetwelk zij wel ook niet als eene ongunst zullen aanmerken, laat ons haar dan nog het vooruitzigt openen, om onder ons toekomstig besluit, onder vrij wat zachter lasten, en niet minder goed vertier der producten van landbouw en industrie te leven. Een verstandig handelend vijand, die gewis geen oorlog voert om menschenlevens en geldschatten te verspillen, maar hoe dan ook in den oorlog geraakt of gewikkeld, dien voert in het vooruitzigt om door land-aanwinst te worden schadeloosgesteld voor de opofferingen, die de krijg gevorderd heeft, zoo als wij verondersteld hebben de bevolking der hun prijs gegeven landen met verschooning behandelen, ze hem toegenegen doen worden, met afneiging en ook tegen hen, met welke zij zoo veel eeuwen verbonden waren, zoo veel leeds en zware lasten getorscht hebben, om door deze mede-landgenooten in oogenblikken van gevaar, ja, wel van hen offers in manschap en geld te zien afgevorderd, doch om bij het naderen van het gevaar geheel verlaten te zijn geworden, en aan de edelmoedigheid van den vijand te zijn overgelaten; eene prijsgeving van ruim 1,300,000 zielen, om er 1,500,000 in de gelegenheid te stellen, zich zoo goed, of zoo slecht mogelijk te behouden, een behoud, dat niets minder dan zeker is, bij zoo verminderde hulpmiddelen van allerlei aard. Maar *de Tijdgenoot*, die misschien de te slane wonde wel ingezien heeft, doch er niet ruiterlijk voor heeft durven uitkomen, heeft echter gezocht de wonde te bepleisteren door te beloven, dat de door den vijand veroorzaakte (niet te weeg gebragte) schaden, oorlogslasten, enz., want deze leggen ons te last, en te schuld door ons posteren achter de Utrechtsche linie, om daar den oorlog te voeren met een klein legertje, hetwelk opgehoopt en toegeknoopt met meer dan 12 millioenen met al de appendentiën en dependentiën der verdediging kosten mag of wel, om nog meer geld te besparen, enkel door de volkswapening, dat is, door de schutterijen in die defensie zal worden voorzien, om die oorlogs-schaden en lasten in de voor den vijand ontruimde provinciën, na geëindigden oorlog, bij wijze van *schadevergoeding* terug te betalen. *Eh! va t'en voir s'ils viennent, Jean, ces beaux sous promis en perspective par le Tijdgenoot* !!! Wij willen *de Tijdgenoot* wel toegeven, dat men, in de *linie van Utrecht zelfs* nog meer voorwaarts in de *Grebsche linie* het hoofd geboden hebbende, en gesteld, dat wij later wederom in het bezit der verlaten gewesten kwamen, wie dan die oorlogslasten (die millioenen bedragen kunnen) wie die schadevergoeding dan betalen zal; de provinciën, die gedurende 's vijands bezitneming ook zullen blootgesteld zijn geweest aan zulke buitengewone lasten, behalve de gewone opbrengsten, die hoogst waarschijnlijk ook wel zullen verstoken zijn geweest van hun aandeel in de rentebetaling der rijksschuld, of zullen de zich verdedigd hebbende provinciën die schadevergoeding geven, nadat zij zelve zoo vele buitengewone, wie weet, hoe zware offers, hebben moeten brengen, om tot het resultaat te komen, de afwering van den vijand, en de hereeniging met de geabandonneerde gewesten!! En zulks om quasi den blaam der prijsgeving van zich af te weren, zullen de ongeschonden geblevene 4 à 3½ zee-provinciën van die schadevergoeding nog dit gewigt kunnen dragen! Een ieder beantwoorde deze vragen en toetse er de mogelijkheid van uitvoering van aan zijn eigen gezond verstand.

(*Vervolg hierna.*)

Advertentiën.

Mijne geliefde Echtgenoot, *J. G. THIEME*, beviel gisteren avond, vrij voorspoedig, van eenen Zoon.

HAARLEM, den 2den October 1843.

J. G. LIERNUR, *Evang. Luth. Predikant.*

Aanbesteding.

Op Woensdag den 18den October des jaars 1843, des voormiddags ten 11 ure, zal, onder nadere approbatie, door Pastoor en Kerkmeesteren der R. K. Gemeente te *Gent*, in bijzijn van den Rijks-Ingenieur van den Waterstaat *M. H. CONRAD*, ten huize van den Kastelein *SAM* aldaar, worden Aanbesteed:

Het BOUWEN *van eene nieuwe* KERK *en* PASTORIE, *te* Gent, *met de* LEVERANTIE *van alle de daartoe vereischt wordende* MATERIALEN.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek, op hetwelk de bovengemelde aanbesteding zal plaats hebben, zal ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, als gewoonlijk voor de Waterstaats-werken gebruikelijk is.

Zullende *vier dagen* voor de besteding de noodige aanwijzing *in loco* worden gedaan en voorts nadere informatiën te bekomen zijn, zoo bij het *Kerkbestuur* als bij den Hoofd-Ingenieur *FERRAND* en den Ingenieur *CONRAD*, te *Arnhem.*

Te *Doesborgh* in het *Heeren-Logement*, zal, op Zaturdag den 14den October 1843, bij inzetting worden geveild en 14 dagen later, op Zaturdag den 28sten October 1843, finaal worden verkocht, beide 's voormiddags om elf uur:

1o. Een voor weinige Jaren nieuw gebouwd HUIS, waarin HERBERG en BAKKERIJ wordt uitgeoefend, te *Angerlo*, aan den grooten weg naar *Didam*, met bijbehoorend HOFLAND, groot 35 Roeden en 70 Ellen.

2o. Eene HOFSTEDE, te *Giesbeek*, onder *Lathum*, bewoond door *JOOST SPAAN*, bestaande in HUIS, SCHUUR en HOFLAND, groot 49 Roeden en 30 Ellen.

3o. Eene WEIDE, het *Giesslag* genaamd, nabij voorschreven Hofstede gelegen, groot 1 Bunder en 73 Roeden.

Narigt omtrent de voorwaarden is te bekomen, aan het Kantoor van den Notaris *KETJEN*, te *Doesborgh.*

BELANGRIJKE HOUTVERKOOP.

De Notaris *LE BRUN*, residerende te *Broekhuizen*, zal op Maandag den 23sten October 1843, ten 10 ure, 's ochtends, op verzoek van den Wel Edelen Heer *H. BERMANS*, Lid der Provinciale Staten van *Limburg*, op deszelfs Bouwhoeve, genaamd *het Ooijevaars-Nest*, te *Well*, Kanton *Gennep*, Provincie *Limburg*, ten meestbiedende op crediet verkoopen, een groot aantal zware BOOMEN, dienstig tot BALKEN, MOLENSTENDERS, ASSEN en verder TIMMERHOUT en bestaande uit:

I. 80 à 90 stuks schoone EIKEN, van 1 El 7 Palm tot 3 El 5 Palm omtrek, 7 Ellen tot 11 El 5 Palm lengte en 5 Palm 7 Duim tot 1 El 1 Palm beslag.

II. 15 à 20 dito ESSEN, van 1 El 7 Palm tot 2 El, 5 Palm en 8 Duim omtrek, 7 Ellen tot 11 Ellen 5 Palm lengte en 5 Palm 7 Duim tot 8 Palm 6 Duim beslag.

III. 20 à 25 dikke DENNEN-BOOMEN, van 1 El 7 Palm tot 2 El 3 Palm omtrek en van 13 tot 17 Ellen lengte.

Behalve het bijzonder schoon gewas dezer Boomen; biedt derzelver standplaats ten opzigte van het vervoer, den liefhebberen een aanmerkelijk voordeel aan, daar dezelve hoogstens 400 Ellen van *de Maas* verwijderd zijn en bij hoog water, vlootsgewijs gemakkelijk kunnen vervoerd worden.

Men zal zich vergaderen in de *Munniks-We*[illegible] op den Weg van *Well* naar *Bergen*, tegenover [illegible] Gemeente *Maashees.*

Nadere inlichtingen zijn te bekomen, ten K[illegible]tore van genoemden Notaris, zoomede bij [illegible] Notaris *MILLIARD*, te *Roermond* en bij [illegible] Heer verkooper te *Heel.*

---

† † † Aan de belanghebbenden wordt hierm[illegible] kennis gegeven, dat de COMMISSIE v[illegible] LANDBOUW IN GELDERLAND hare gewo[illegible] NAJAARS-VERGADERING zal houden op Dingsd[illegible] den 10den October 1843.

Verandering van Dienst.

POSTWAGEN *DE EENDRAGT*,

van T. J. BURGERS.

Zutphen, Doesborgh, Arnhem, Utrecht, Amsterdam *in* 11 *uren tijds.*

Bovengenoemde Dienst v[illegible] trekt van den 1sten Octob[illegible] als volgt:

Van *Amsterdam* naar *Zutphen*: des morgens te 7½ ure.

Van *Zutphen* naar *Amsterdam*: des morgens te 5½ ure.

Van *Utrecht* naar *Amsterdam*: des middags [illegible] streeks 1 uur.

Van *Utrecht* naar *Zutphen*: des morgens omstreeks 10 uur.

Van *Arnhem* naar *Amsterdam*: des morgens om streeks 7½ uur.

Van *Arnhem* naar *Zutphen* en *Doesborgh*: d[illegible] middags omstreeks 4 uur.

Van *Doesborgh* naar *Zutphen*: des middags te 4½ ure.

Van *Doesborgh* naar *Amsterdam*: des morgens te 6 ure.

Van *Zutphen* naar *Deventer*: des avonds ten 7 ur[illegible]

Aankomst te *Amsterdam* des middags ten 4½ ure.

Na aankomst te *Amsterdam*, zijn de passagi[illegible] nog in gelegenheid met den Spoortrein te vertrekk[illegible] naar *Haarlem*, *Leiden*, *'s Gravenhage* en *Rotterdam* en ten 5 ure met de Stoomboot, aan de Nieu[illegible] Stads-Herberg, naar *Buiksloot.*

Arnhem, September 1843.

De Ondernemer,
T. J. BURGERS.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

De Vaart langs *Arnhem* zal tot nadere aankondiging, wegens den ongunstigen waterstand, *niet* worden vervuld.

*** Door den Boekverkooper *J. OOMKENS J. zoon*, *Groningen*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. *J. van WIJK ROELANDSzoon*, VERZAMELING VAN KAARTEN, bevattende, behalve de *Wereldkaart*, de *vijf Werelddeelen*, het *Koningrijk der Nederlanden*, de *Overzeesche Bezittingen*, *Palestina* en eene *Platte Wereldkaart*, waarop de Nederlandsche Ontdekkingen en, [illegible] weg der voornaamste In- en Buitenlandsche Zeereizen [illegible] aangewezen. *In extra groot Folio, gebonden in een* [illegible] *Engelsch-linnen band met vergulden rugtitel*, *f* 10.

NB. *Alle Kaarten zijn afzonderlijk verkrijgbaar.*

De prijs van de *Wereldkaart* is *f* 1, die van iedere der overige *tien Kaarten* *f* 0.80. De *Kaart der Nederlanden*, op Linnen gedrukt, *met stokken of in Koker*, *f* 1.50.

II. *J. van WIJK ROELANDSzoon*, KORTE SCHETS der NEDERLANDSCHE ONTDEKKINGEN, in Postformaat, *f* 0.30.

III. *J. JAEGER*, ZAK-ATLAS van het KONINGRIJK der NEDERLANDEN en het GROOT-HERTOGDOM LUXEMBURG, in 13 Kaarten; *in Engelsch-linnen* [illegible] *verguld op snede*, à *f* 1.25.

IV. *J. JAEGER*, ZAK-ATLAS van EUROPA, [illegible] Kaarten, *in Engelsch-linnen band, verguld op snede*, *f* 1.25.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 2 oct. 1843.

Tarwe ging heden vlug van de hand; de omvang bepa[illegible] zich echter hoofdzakelijk tot de *Nieuwe*: besteed voor [illegible] *Hooglandsche* *f* 10; jarige *Cleefsche* *f* 8.50 à *f* 9; *N*[illegible] *Hooglandsche* *f* 8.50 à *f* 9; *Nieuwe Cleefsche* *f* 7 à [illegible] *Geringe* en *Zwartpuntige* *f* 6 à *f* 6.50. — *Rogge* is [illegible] drift opgeruimd tot circa vorige prijzen van *f* 5 à *f* [illegible] meer geringe kwaliteiten *f* 4.90 à *f* 4.50 naar deugd. [illegible] vond minder begeerte van *f* 4.25 à *f* 4.50. — [illegible] ging van *f* 4.80 à *f* 5.25 vrij goed af. — *Haver*, als [illegible] *f* 2 à *f* 2.70. — *Erwten* vonden wat meer kooplust voor [illegible] *f* 7. — *Koolzaad* vond weinig naar Cleefsland, doch was n[illegible] ter veil. Men verneemt algemeen, dat de ingevallen regen [illegible] zeer gunstige uitwerking schijnt te zijn op het te veld sta[illegible] gewas, hetwelk door de droogte en de aardvloo zeer achte[illegible] was geraakt, en men daardoor zelfs hier en daar een [illegible] heeft omgeploegd.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 3 Oct 1 El 1 Palm 1 duim, gew. 1 Duim [illegible]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boek[illegible]er.